

TÜRK ASTRONOMİ DERNEĞİ
TURKISH ASTRONOMICAL SOCIETY

Ötegezegenimizi İsimlendirelim!

IAU100 NameExoWorlds kampanyası her ülkeye,
bir yıldız ve onun ötegezegenine,
isim verme fırsatı sunuyor.

Uluslararası Astronomi Birliğinin (IAU) 100. kuruluş yılı kutlamaları kapsamında dünya genelinde bir ötegezegen isimlendirme kampanyası başlatılıyor. Kampanya her ülkeye isim verilecek bir yıldız ve bu yıldızın yörüngesinde dolanan bir ötegezegen sunuyor. Ülkeler bu gök cisimlerine özel isimler verebilecek. 70'den fazla ülkenin katıldığı bu kampanyada ülkeler kendi kamuoyu yoklamaları ile bu isimleri belirleyecekler. Bu girişimle evrendeki yerimiz ve gezegenimizin olası başka uygarlıklar tarafından nasıl anlaşılacağı hakkında bir farkındalık yaratılmaya çalışılıyor.

Astronomlar son yıllarda yakın yıldızların çevresinde yörüngede bulunan binlerce gezegen ve gezegen sistemi keşfettiler. Bunlardan bazıları Yer gibi küçük ve kayalıkken, bazıları Jüpiter gibi gaz devleri. Bugün anlaşılıyor ki, evrendeki yıldızların çoğunun yörüngesinde gezegen bulunabilir ve hatta bunlardan bazıları gezegenimizin fiziksel özelliklerine sahip olabilir. Evrendeki yıldızların sayısını ve bunlardan gezegen ve yaşam için gereken ilkel bileşikler barındırma olasılığı olanlarını düşünürsek, evrende başka canlıların olması çok muhtemel.

IAU, gök cisimlerine resmi isimlerini vermeye yetkili kurumdur. Uluslararası işbirliğinin güzel bir örneği olan 100. kuruluş yıldönümünü kutlarken, dünya genelinde tüm insanların birlik olmasına da katkıda bulunmayı sürdürüyor. 2015 yılında ilki yapılan "Ötegezegen İsimlendirme" (NameExoWorlds) kampanyasında 19 ötegezegen isimlendirilmişti. Şimdi, IAU100 etkinlikleri kapsamında yürütülen bu ikinci kampanyada her ülkeye özel bir ötegezegen belirlendi. Ötegezegenler o ülkelerin coğrafi konumları ve dolayısıyla o gök cisminin o ülkeden görülebilmesi dikkate alınarak belirlendi. Her ülkeye tahsis edilen yıldız (ötegezegenin yörüngesinde dolandığı) küçük teleskoplarla görülebilecek parlaklıkta seçildi. Yıldızlara ve ötegezegenlere isim verme kampanyası tarihte yalnızca ikinci defa gerçekleşiyor.

IAU'nun gelecek dönem başkanı olacak Prof. Dr. Debra Elmagreen, bu etkinliğin dünyadaki herkesi evrendeki yerimizi düşünmeye yönlendireceğini ve küresel ölçekteki vatandaşlık ile yaratıcılığı canlandıracağını belirtiyor ve ekliyor "**Ötegezegen İsimlendirme kampanyası hepimize aynı gökyüzü altında olduğumuzu hatırlatacak.**"

Ulusal düzeyde ülkelerin astronomi dernekleri ve bu kampanya için oluşturulan ötegezegen isimlendirme komiteleri çalışmaları yürütüyor. Türkiye'de Türk Astronomi Derneği (TAD) bu etkinlikleri koordine ediyor. Hem ötegezegen isimlendirme kampanyası için hem de Türkiye'de düzenlenen IAU'nun 100. yıl kutlama etkinlikleri için <http://iau100.tad.org.tr> adresi ziyaret edilebilir

TAD tarafından belirlenen Türkiye Ötegezegen İsimlendirme Komitesi aşağıdaki üyelerden oluşuyor. Türkiye Ötegezegen İsimlendirme Komitesi, TAD adına, Türkiye'deki IAU100 NameExoWorlds kampanyasını yürütmekten ve Türkiye için belirlenmiş yıldız ve ötegezegenine 3 aday isim seçmekten sorumludur.

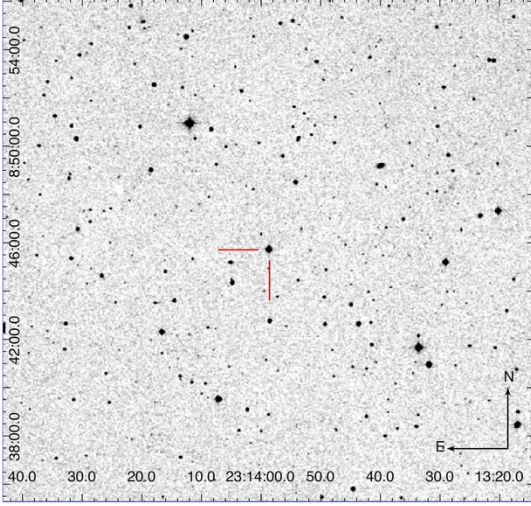
Prof. Dr. İbrahim KÜÇÜK	TAD Başkanı	Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Serdar EVREN	TAD Bilim-Toplum Komisyonu Bşk	Ege Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sinan ALİŞ	IAU Ulusal Bilim-Toplum Koordinatörü	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Faruk SOYDUGAN	TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi Yön. Kurulu Üyesi	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Mesut YILMAZ	Ankara Üniversitesi Kreiken Rasathanesi Md.	Ankara Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül YELKENCİ	TAD Bilim-Toplum Komisyonu Üyesi	İstanbul Kültür Üniversitesi
Dr. Tuba İKİZ	TAD Halkla İlişkiler Komisyonu Başkanı	Atatürk Üniversitesi

İsim önerilerini göndermek ve kampanyaya katılabilmek için koşullara ve ayrıntılı bilgilere [IAU100 Türkiye Etkinlikleri web sayfasından](http://iau100.tad.org.tr) ulaşabilirsiniz: <http://iau100.tad.org.tr>

Ulusal kampanyalar Haziran-Ekim 2019 tarihleri arasında yürütülecek ve sonrasında belirlenen isimler IAU100 NameExoWorlds Yürütme Komitesine iletilecek. IAU'daki değerlendirmelerin ardından onaylanan isimler Aralık 2019'da tüm dünya kamuoyuna duyurulacak.

WASP-52 Yıldızı

Türkiye katalog ismi WASP-52 olan, yüzey sıcaklığı Güneş'inkinden %10, yarıçapı ise %20 daha az olan yıldız ve yörüngesinde dolanan WASP-52b olarak bilinen gezegenine isim verecek.

WASP-52'nin gezegeni 2011 yılında geçiş (transit) gözlemleri ile keşfedilmiş, kütlesi Jüpiter'in yaklaşık yarısı veya Yer'in 146 katı olan bir gezegendir. WASP-52 yıldızı ve ötegezegeni Yer'e 457 ışık yılı uzaklıkta bulunmaktadır. WASP-52'nin gezegeni yıldızına çok yakın, sıcak bir gaz devidir. Bu nedenle, yaşam barındırma olasılığı bulunmamaktadır.

WASP-52 yıldızı Pegasus (Kanatlı At) Takımyıldızında bulunmaktadır ve ilkbahardan sonbahara kadar Türkiye'den gözlenebilmektedir.

Açıklama

IAU100 NameExoWorlds kampanyası için seçilen gezegen sistemleri her ülkenin başkentinin bulunduğu enlemde küçük teleskoplarla görülebilecek parlaklıkta seçilmiştir. Mümkün olduğu hallerde gezegenin keşfinde ülkelerin katkısının olduğu sistemler o ülkeler atanmıştır. Bu katkılar, keşif ekibindeki bilim insanları, teleskop, gözlemevi gibi konuları içermektedir. Kampanya için belirlenen ötegezegenler çeşitli yollarla keşifleri doğrulanmış sistemlerdir. Ötegezegenleri barındıran yıldızların parlaklıkları 6 ile 12 kadir arasında değişmektedir. Bu kampanya için seçilmiş gezegenler büyük oranda Jüpiter benzeri gaz devleridir ve kütleleri Jüpiter'in kütesinin %10'u ile %500'i arasında değişmektedir. Kampanyada belirlenen tüm sistemler tek bir yıldızın etrafında yörüngede dolanan tek bir gezegen içeren sistemlerdir. Bununla birlikte, ileride bu sistemlerde yeni yıldız veya gezegen bileşenleri keşfedilebilir.

IAU Hakkında

Uluslararası Astronomi Birliği (IAU) dünya genelinde 100'den fazla ülkede 13.500 profesyonel astronomu bir araya getiren bir uluslararası astronomi kuruluşudur. IAU'nun görevi uluslararası işbirliğiyle araştırma, eğitim ve kalkınma başta olmak üzere astronomiyi tüm yönleriyle geliştirmek ve yaygınlaştırmaktır. IAU ayrıca gök cisimlerinin ve bu gök cisimleri üzerindeki yapıların tanımlamalarını ve isimlendirmelerini yapan uluslararası kuruluştur. IAU 1919 yılında kurulmuştur ve astronomlara yönelik dünyadaki en büyük meslek birliğidir.

TAD Hakkında

Türk Astronomi Derneği ülkemizdeki astronomları ulusal ve uluslararası düzeyde temsil eden; sorunlarının çözümüne uğraşan; öğretmen, öğrenci ve her düzeyden vatandaşımızın astronomi bilgisinin artırılması yönünde çalışmalar yürüten bir meslek kuruluşudur. TAD, profesyonel astronominin yanı sıra, ulusal düzeydeki bilim-toplum çalışmalarını koordine etmekte ve gelişmesine katkıda bulunmakta, popüler ve profesyonel düzeyde astronomi yayınları üretmektedir. 1954 yılında kurulmuş olan Türk Astronomi Derneği 1961'den beri IAU'da, 2012'den beri Avrupa Astronomi Derneği'nde (EAS) Türkiye'yi temsil etmektedir.

Bağlantılar

NameExoWorlds: nameexoworlds.iau.org
IAU100 etkinlikleri (dünya): iau-100.org
IAU100 etkinlikleri (Türkiye): iau100.tad.org.tr

İletişim

Sinan Aliş
✉ IAU Türkiye Ulusal Bilim-Toplum Koordinatörü
TAD Genel Sekreteri
İstanbul Üniversitesi Astronomi ve Uzay Bilimleri Böl.
✉ iau100@tad.org.tr

